

TANULÓ FELÜGYELETÉNEK BIZTOSÍTÁSA SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNYEKBEN. TANULÓBALESETEK.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 1/2020. (II. 7.) Korm. rendelet alapján.

I.

[Tanulók felügyelete szakképző intézményekben]

A szakképző intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

A szakképző intézményben

- a) olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,
- b) a foglalkozások során a szakképző intézmény sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a tanulóknak a biztonságos intézményi környezet megteremtésének készségét, át kell adni a baleset-megelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,
- c) fejleszteni kell a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.

[Felügyelet biztosítása tanítási órákon, foglalkozásokon]

A tanítás, foglalkozás kezdete előtti, a tanítások, foglalkozások, valamint az étkezés ideje alatti időben és az óráközi szünetben a felügyelet megszervezése az intézmény feladata. Jogsértő, ha a szakképző intézmény, létszámbélyegre, illetve más okra hivatkozva, nem biztosítja a tanulók **állandó** felügyeletét ezekben az időszakokban, s ezáltal **veszélyhelyzetet idéz elő. Tanítási óráról, foglalkozásról az oktató – felügyelet biztosítása nélkül – nem hagyhatja el csoportját, osztályát.**

Mi a helyzet, ha az oktató „késik” a tanítási óráról, foglalkozásról?

Gyakori példa lehet a felügyelet elmulasztására az **oktató késése** az óráról (lyukasóra).

Ha az oktató késik az óráról, és a tanulók felügyelet nélkül maradnak, akkor az oktató munkajogi és adott esetben büntetőjogi felelősség is terhelheti¹. Ilyenkor az intézmény felelős a kieső tanítási idő pótlásáért.

A tanulói „hetesi” ügyelet nem helyettesíti az oktatói felügyeletet.

[A tanulók felügyelete az óráközi, foglalkozások közti szünetekben]

Az óráközi, foglalkozás közti szünetekben a tanulók egy percre sem maradhatnak oktatói felügyelet nélkül.

Jogos intézményi igény, hogy a tanulók az óráközi, foglalkozások közötti szünetekben nem tartózkodhatnak a termekben, mert kiesnek a felügyeletet ellátó oktató látóköréből. A házirendben kell előírni, hogy az óráközi, foglalkozás közti szünetben a tanulók csak oktató jelenlétében maradhatnak a teremben.

A folyosói tanulói ügyelet itt sem helyettesíti az oktatói felügyeletet, csak kiegészítheti azt.

¹ Lásd Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 165. § (1) bek.

[A tanulók felügyelete intézményen kívül]

A szakmai program részeként szereplő kötelező foglalkozások ideje alatt (pl. színház, kiállítás, üzem-, gyárlátogatás stb.) a programok teljes ideje alatt a felügyeletet biztosítani kell.

Indulás előtt ismételten hívjuk fel a tanulók figyelmét a közlekedési, biztonsági szabályok betartására!

II.

[Tanulóbalet megatározása]

Tanulóbalet: minden olyan balet, amely a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személyt az alatt az idő alatt vagy tevékenység során éri, amikor a szakképző intézmény vagy a szakirányú oktatás folytatójának felügyelete alatt áll, ideértve a szakképző intézményen kívüli szakirányú oktatás során bekövetkezett baletet is.

A szakképző intézményben az intézményvezető felel a tanulóbalet megelőzéséért.

[Az oktató kötelessége]

Az oktató kötelessége, hogy a tanuló testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést:

- felvilágosítással, a munka- és baletvédelmi előírások betartásával és betartatásával,
- a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselője – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

III.

[Tanulóbalet kivizsgálása]

A szakképző intézmény kivizsgálja és nyilvántartja a tanulóbaleteteket és teljesíti az előirt bejelentési kötelezettségét. A szakképző intézménynek lehetővé kell tenni a képzési tanács és a diákönkormányzat képviselője részvételét a tanulóbalet kivizsgálásában.

A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanulóbaletet haladéktalanul ki kell vizsgálni. Ennek során fel kell tárni a kiváltó és a közreható személyi, tárgyi és szervezési okokat.

[Jegyzőkönyv felvétele]

Az ilyen tanulóbaletéről jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv egy példányát a kivizsgálás befejezésekor meg kell küldeni a fenntartónak, egy példányát át kell adni a tanulónak, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének, egy példányát pedig a szakképző intézményben kell megőrizni. Ha a tanuló állapota vagy a tanulóbalet jellege miatt a vizsgálatot észszerű időn belül nem lehet befejezni, azt a jegyzőkönyvben meg kell indokolni.

[A fenntartó kötelezettségé]

A nem állami szakképző intézmény fenntartója a jegyzőkönyvet nyolc napon belül megküldi a szakképzési államigazgatási szervnek. A szakképzési államigazgatási szerv a jegyzőkönyvet a naptári félét követő hónap utolsó napjáig megküldi a szakképzésért felelős miniszter részére. A fenntartó

négyévenként legalább egy alkalommal ellenőrzi a tanulóbaesetek megelőzésére érdekében tett intézkedéseket.

[Súlyos tanulóbaeset]

Ha a tanulóbaeset súlyosnak minősül, azt a szakképző intézmény a rendelkezésre álló adatok közlésével – telefonon, emailen, telefaxon vagy személyesen – azonnal bejelenti a fenntartónak.

Súlyos az a tanulóbaeset, amely:

- a) a tanuló halálát,
- b) valamely érzékszerv vagy érzékelőképesség elvesztését, vagy jelentős mértékű károsodását,
- c) a tanuló orvosi véleménye szerint életveszélyes sérülését, egészségkárosodását,
- d) a tanuló súlyos csonkulását (hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztése, továbbá ennél súlyosabb esetek),
- e) a beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulását, a tanuló bénulását vagy agyi károsodását okozza. A súlyos baeset kivizsgálásába legalább közép fokú munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személyt kell bevonni.

[Tanulóbaeset duális képzőhelyen]

Ha a tanulóbaeset a duális képzőhely, illetve pedagógiai szakszolgálat által tartott foglalkozás alatt következik be, a jelentési kötelezettség a foglalkozást tartó intézmény kötelessége.

Minden tanulóbaesetet követően meg kell tenni a szükséges intézkedést a hasonló esetek megelőzésére.

[Szakirányú oktatás feltételei]

Munkahelyi körülmények között szakirányú oktatás akkor folytatható, ha

- a) a munkahely felszereltsége,
- b) a munkahelyen folytatott szakmai tevékenység tartalma és jellege, valamint
- c) az oktatási időtartamát kitöltő munka lehetővé teszi a képzési és kimeneti követelményekre való felkészülést.

A munkahelynek meg kell felelnie a tűz-, baeset-, munka- és környezetvédelmi előírásoknak.

[Iratőrzési idő]

Az intézményben a munkavédelemmel, tűzvédelemmel, baesetvédelemmel kapcsolatos iratok őrzési ideje 10 év.

IV.

[Tanulói közreműködés saját környezetének rendben tartásában, a foglalkozások, rendezvények előkészítésében, lezárásában]

A Szkr. 165. § szerint a tanuló kötelessége, hogy életkorához és fejlettségéhez, továbbá szakképző intézményi és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, oktató felügyelete, szükség esetén irányítása mellett – a házirendben meghatározottak szerint – közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a foglalkozások és a rendezvények előkészítésében, lezárásában,

*Fontos megjegyezni, hogy a tanuló itt nem önálló feladatellátásra kötelezett, **tevékenységét az oktató felügyelete, szükség esetén irányítása mellett láthatja el.** A tanulói közreműködés során **különös***

figyelmet kell fordítani a tanulóbalesetek megelőzésére, a veszélyhelyzetek kialakulásának minimálisra való csökkentésére, ezért a tanuló nem kötelezhető olyan feladat ellátására, amely felkészültséget, vagy védő-óvó intézkedések megtartását igényli.

V.

[A szakképző intézmény kártérítési felelőssége]

A szakképző intézmény a tanulónak okozott kárért – a [Sztv. 67. § (2)] bekezdésben meghatározott kivétellel – vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. A kártérítésre a Ptk.-t kell alkalmazni azzal, hogy a szakképző intézmény felelőssége alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

Az Sztv. 67. § (2) bek. alapján a szakképző intézmény a tanuló javára felelősségbiztosítást köt, amely kiterjed a tanulóbalesetre és a tanuló által okozott kárra. Ha a felelősségbiztosítás nem terjed ki a többnapos tanulmányi és a külföldi iskolai kirándulásra, a szakképző intézmény vagy a többnapos tanulmányi és a külföldi iskolai kirándulás szervezője külön felelősségbiztosítást köt, amelynek kedvezményezettje a tanuló.

A tanulmányi és a külföldi iskolai kirándulások esetén a szakképző intézmény a tanulónak okozott kárért a kártérítési felelősség általános szabályai szerint felel.

A kártérítési felelősséggel összefüggésben – meghatározott kivétellel – az intézményt terheli kártérítési felelősség, illetve személyiségi jogsértés esetén sérelemdíj fizetési kötelezettség. A károkozás kapcsán az érintett munkavállalót (oktatót) munkajogi felelősség terhel(het)i (fegyelmi vagy kártérítési felelősség) - munkáltató döntése alapján. Büntetőjogi felelősség szintén a munkavállalót (oktatót) terheli - ez lehet foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés, de lehet kiskorú veszélyeztetése is.

A szakképző intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a tanuló egészséghez, biztonságához való joga alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

VI.

[Prevenációs intézkedések, baleset esetén szükséges tennivalók megjelenése az intézményi dokumentumokban]

Az intézményi alapidokumentumokban (Házirend, SZMSZ) kötelező jelleggel, részletesen meg kell határozni:

- az intézményi védő, óvó előírásokat,
- bármely rendkívüli esemény esetén szükséges teendőket,
- szakképző intézmény esetén a duális képzőhellyel való kapcsolattartás formáit és rendjét,
- a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek egészségét veszélyeztető helyzetek kezelésére irányuló eljárásrendet,

- a szakképző intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározhatók a szakképző intézmény biztonságos működését biztosító olyan szabályok, amelyek megtartása kötelező a szakképző intézmény területén tartózkodóknak és a szakképző intézménnyel kapcsolatban nem álló más személyeknek.
- a szakképző intézmény szervezeti és működési szabályzatában meg kell határozni az intézményvezető, az oktató és más alkalmazottak feladatait a tanulóbalesetek megelőzésében és a tanulóbaleset esetén (intézményi védő, óvó előírások).
- a szakképző intézmény házirendje állapítja meg a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek jogai gyakorlásának és - a tanulmányi kötelezettségek teljesítésén kívül - kötelességei teljesítésének módját, továbbá a szakképző intézmény által elvárt viselkedés szabályait,
- a házirend a tanulói jogviszonyból, illetve a felnőttképzési jogviszonyból származó jogok gyakorlásához, illetve kötelességek teljesítéséhez nem szükséges dolgok bevitelét megtilthatja, korlátozhatja vagy feltételhez kötheti,
- a házirendben meghatározott szabályok megsértéséből eredő károkért szakképző intézmény nem felel,
- a szakképző intézmény helyiségei, berendezési tárgyai, eszközei és a szakképző intézményhez tartozó területek használatának rendjét,
- a szakképző intézmény által szervezett, a szakképző intézmény szakmai programjának végrehajtásához kapcsolódó, szakképző intézményen kívüli rendezvényeken elvárt magatartást.
- a tanuló kötelessége, hogy életkorához és fejlettségéhez, továbbá szakképző intézményi és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, oktató felügyelete, szükség esetén irányítása mellett – a házirendben meghatározottak szerint – közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a foglalkozások és a rendezvények előkészítésében, lezárásában,

A fentiek korrekt, intézményre szabott meghatározása, s annak betartatása jelentősen csökkentheti a balesetek előfordulását. Nagyon fontos, hogy ezeknek a rendelkezéseknek a kidolgozása **az intézmény és a képzés sajátosságait figyelembe véve** (intézmény adottságai, képzés veszélyforrásai stb.) kerüljenek rögzítésre! **Konkrét szabályozásokra van szükség, s nem általános leírásokra!**

A fenntartó kéri az intézményvezetőket, hogy a védő- óvó előírásoknál, azok szabályozásánál az intézmény részletesen térjen ki:

- az udvari játékok, építmények rendszeres ellenőrzésére (amennyiben ilyen(ek) vannak), az ellenőrzési feladat megjelenítésére az adott munkavállaló munkaköri leírásában,
- a tűzvédelmi eszközök (tűzoltó készülékek), érintésvédelem rendszeres ellenőrzésére, illetve tanúsíttatására,
- a balesetvédelmi oktatásra, ennek dokumentálására,
- a balesetek minden esetben kerüljenek kivizsgálásra, különös tekintettel a bejelentésre, a közreható személyi, szervezési okokra, a jegyzőkönyvre, nyilvántartásra, stb.
- **fontos, hogy az intézmény ne mérlegelje, hogy szükséges-e orvosi beavatkozás, hanem azonnal hívjon mentőt, orvost - a szülő/törvényes képviselő haladéktalan értesítése mellett**